

meester gemaakt. Alles ligt in dit boekje in bonte wanorde chaotisch door een: mystiek, positivisme, christelijke gnostiek, spinozistisch pantheïsme, enz. enz. Een welhaast hopeloos eclecticisme, gedragen door een argelooze, hier en daar kinderlijk naïeve vrouweziel. Men behoeft niet te vragen, hoezeer de geestelijke fundamenten van onze Westersche samenleving vermolmd en gescheurd zijn!

Om een voorbeeld te geven van dit zwaar belast denken veroorloven wij ons het volgend citaat, te vinden op blz. 23: „Maar om terug te komen op de hypothese, dat de kern van God electriciteit zou zijn, en de electriciteit nog weer in de kern denking zou zijn, dan zou dat explicereen de z.g. aantrekkingskracht van den eenen mensch op den ander, of de afstooting, al naar gelang hun respectievelijke, persoonlijke zielen met positieve en negatieve electronen en protonen (of wel gedachte: kern) geladen zijn.” Kan iemand uit deze verwarring van gedachten iets anders puren dan deze trieste gedachte, dat wij voor de zooveelste maal bezig zijn ons in oeverlooze speculaties te verliezen op een oogenblik, waarop het er meer dan ooit op aankomt, dat wij nuchter en wakker met onze twee voeten op den grond blijven staan?

En toch.... In dit boekje worstelt ten minste iemand om te geraken tot een licht in de duisternis, één die weet, dat uit zichzelf de wereld niet licht is, maar dat de zon noodig is om ons dit licht te verschaffen. En deze iemand is geen pedante „philosooph”, die meent, dat buiten zijn denken geen leven mogelijk is, maar een vrouw, die tastend haar weg gaat langs de steilten en door de diepten en wier eerlijkheid en gevoelig hart ons van elke bladzijde van haar werk tegenstraalt. Wij gelooven, dat de glans van deze eerlijkheid en de trek van dit hart het winnen zullen van de dikwijls wonderlijk onbeholpen en ondoordachte woorden, waarin de schrijfster getracht heeft vorm te geven aan haar overdenkingen en daarom willen wij ze laten voor wat ze zijn en hopen, dat ze geen heillooze verwarring stichten zullen in een voor dit soort bespiegelingen al te ontvankelijk brein. Want in zulk een verband beschouwd, mag men niet te licht heenloopen over deze publicatie, die wel vele gedachten overhoop haalt, maar ze slechts in een zeer gebrekkige ordening aan des lezers goed gesternte overlaat. Wie echter kritisch vermag te lezen, zal in dit geschrift vele schoone en diepe gedachten aantreffen, die niet nalaten zullen hem dankbaar te stemmen jegens mevrouw Ortiz Echagüe-Smidt, die deze schatten voor ons aan het daglicht heeft gebracht. In hoeverre zij op eigen ervaringen teruggaan of op lectuur is, naar onze meening, hierbij van geen belang; hoofdzaak is, dat wij uit de wijze, waarop zij ons worden medegedeeld, terstond gevoelen, dat zij niet spoorloos aan haar innerlijk leven zijn voorbijgegaan. En eerst dan kunnen wij feitelijk elkaar iets toereiken, dat waarde heeft.

ROEL HOUWINK